

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“สมุมาสมพุทฺธสาสน — คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

สมุมาสมพุทฺธสาสน อ่านตามภาษาบาลีว่า สัม - มา - สัม - พุ - ต - สา - สะ - นะ มาจากคำสองคำรวมกัน คือ คำว่า **สมุมาสมพุทฺธ** (พระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุคคลผู้เลิศผู้ประเสริฐที่สุด ทรงตรัสรู้ธรรมแล้วทรงมีพระมหากรุณาแสดงธรรมเกื้อกูลแก่สัตว์โลก) กับคำว่า **สาสน** (คำสอน) รวมกันเป็น **สมุมาสมพุทฺธสาสน** หมายถึง คำสอน หรือ พระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เกิดจากพระปัญญาตรัสรู้ของพระองค์ แต่ละคำเป็น คำจริง เป็นคำอนุเคราะห์เกื้อกูล ทำให้ผู้ฟังผู้ศึกษาได้รับประโยชน์ตามกำลังปัญญาของแต่ละคน ซึ่งมี บุคคลผู้ได้รับประโยชน์จากพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงมากมายนับไม่ถ้วน ทั้งที่เป็นมนุษย์เทวดา รวมถึงพรหมบุคคลด้วย ดังตัวอย่างของพระอริยบุคคลผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพระธรรมท่านหนึ่ง คือ ท่านพระอุบาลีเถระ (*พระอรหันต์ผู้เลิศในด้านทรงพระวินัย*) ซึ่งท่านได้กล่าวพรรณนาคุณของพระ ธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนี้ว่า

“ชายผู้กล้าหาญอุกยาเปื้อน เขาจะแสวงหาขานนาคศักดิ์สิทธิ์ที่จะแก้ยาเปื้อน รักษาชีวิตไว้ เมื่อแสวงหา ก็จะพบขานนาคศักดิ์สิทธิ์ที่แก้ยาเปื้อนได้ ครั้นดื่มยานั้นแล้ว ก็จะสบายเพราะรอดพ้น ไปจากพิษยาเปื้อนฉนั้นใด ข้าแต่พระมหาวิระ ข้าพระองค์ก็ฉนั้นเหมือนกัน เป็นเหมือนนรชน ผู้ถูกยาเปื้อน ถูกอริชาบีบคั้นแล้ว ต้องแสวงหาขานนาคศักดิ์สิทธิ์ คือพระสัทธรรม เมื่อแสวงหา ขานนาคศักดิ์สิทธิ์ คือพระธรรม ก็ได้พบคำสั่งสอนของพระศากยมุณี คำสั่งสอนนั้นล้ำเลิศกว่า โอสถทุกอย่าง บรรเทาทุกข์(คือกิเลส)ทั้งมวลได้ ครั้นดื่มธรรมโอสถที่ถอนพิษทุกอย่าง ได้แล้ว ข้าพระองค์ก็สัมผัสพระนิพพาน ที่ไม่แก่ ไม่ตาย มีภาวะเยือกเย็น”

(ปรมัตถทีปนี อรรถกถาขุททกนิกาย เถรคาถา อุบาลีเถรคาถา)

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธรรม คือสิ่งที่มีจริง ๆ เมื่อเป็นความจริง ก็ย่อมจะพิสูจน์ได้ทุก กาลสมัย ธรรมเป็นความจริงที่จะไม่แปรเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น เป็นจริงอย่างไรก็เป็นจริงอย่างนั้น เมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีที่ทรงแสดงความจริงเป็นอย่างไร ก่อนหน้านั้นหรือว่าต่อไปในภายหน้าอีกนานแสนนาน ความจริงนี้ก็มิเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น นี่คือความหมายของธรรม คือสิ่งที่มีจริงทั้งหมด ทรงไว้ซึ่งความเป็นจริงอย่างนั้น ไม่มีใครเปลี่ยนแปลงได้ และผู้ที่ทรงแสดงสภาวะธรรมได้โดย ละเอียดยดโดยประการทั้งปวง ก็คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ได้ทรงแสดงพระธรรมตลอด ๔๕ พรรษา ด้วยพระหฤทัยที่ประกอบด้วยพระมหากรุณาที่มีต่อสัตว์โลก ให้มีความเข้าใจถูก เห็นถูก พ้นจากกิเลสอันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งปวง มีผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพระธรรมที่พระองค์ ทรงแสดงมากมาย นับไม่ถ้วน ในยุคนี้สมัยนี้ พระพุทฺธศาสนา คือพระธรรมคำสอนของพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้า ยังดำรงอยู่ ยังไม่ลบล้างเสื่อมสูญไป พร้อมทั้งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้
เห็นคุณค่า ที่จะฟัง ที่จะศึกษาด้วยความเคารพละเอียดรอบคอบ

การฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ก็เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่มีจริง
ว่าเป็นเพียงสภาพธรรมที่เกิดขึ้นตามเหตุปัจจัยแล้วดับไป ไม่มีเรา ไม่มีเขา ไม่มีสัตว์ บุคคล ตัวตน
มีแต่สภาพธรรม คือ จิต (สภาพธรรมที่เป็นใหญ่เป็นประธานในการรู้แจ้งอารมณ์) เจตสิก (สภาพ
ธรรมที่เกิดร่วมกับจิต) และ รูป(สภาพธรรมที่ไม่รู้อะไร) เท่านั้น ทั้งหมดนั้นเป็นธรรม เป็นสิ่งที่มีจริง
ควรรู้ควรเห็นตามความเป็นจริงด้วยปัญญา ไม่จำกัดว่าจะเป็นเมื่อใด แต่จะรู้ได้ก็ต้องอาศัยการฟัง
พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง

ความไม่รู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง จึงทำให้หลงยึดถือสภาพธรรมว่าเป็นเรา เป็นสัตว์
เป็นบุคคล เป็นตัวตน กิเลสทั้งหลาย มีความไม่รู้และความติดข้องยินดีพอใจ เป็นต้น เป็นเหตุ
ทำให้เกิดทุกข์มากมายในสังสารวัฏ หนทางที่จะขัดเกลาละคลายความไม่รู้ ตลอดจนถึงกิเลส
ประการอื่นๆ ก็คือ การศึกษาพระธรรม ซึ่งจะต้องสะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับ ตั้งแต่ใน
ขั้นการฟัง จนกว่าจะรู้จนกว่าจะประจักษ์แจ้งตามความเป็นจริง บุคคลผู้ที่อบรมเจริญปัญญา เมื่อมี
ความเข้าใจมากขึ้น ย่อมจะเห็นโทษของอกุศล ทำให้อกุศลลดน้อยลงตามกำลังของปัญญาที่ค่อยๆ
เจริญขึ้น

ถ้าไม่มีพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็อยู่กันด้วยความไม่รู้ มีแต่ความมืดมิด
เพราะฉะนั้น ชีวิตมีค่าที่สุดเมื่อได้เข้าใจพระธรรม ซึ่งเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่วนชีวิต
ที่ไม่ได้เข้าใจพระธรรมมีแต่จะทำทุจริตต่างๆ เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนแล้วก็ต่ำลงไปทางทุจริต
ในทางอกุศลไปเรื่อยๆ เพราะความไม่รู้ซึ่งเป็นต้นตอของความไม่ดีทั้งหมด เมื่อเป็นเช่นนี้ อะไร
จะจุดทุกคนขึ้นจากความไม่รู้และอกุศลธรรมทั้งหลายได้ ก็มีทางเดียวคือการมีโอกาสได้ฟังพระธรรม
คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเหตุว่าไม่ว่าใครสามารถจะเป็นคนดีหรือขัดเกลากิเลส
เองได้ เพราะว่าเป็นธรรมทั้งหมดเป็นอนัตตา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น จึงต้องได้
อาศัยคำของผู้ที่ได้ทรงตรัสรู้ความจริง แล้วก็ทรงแสดงความจริงด้วยพระมหากรุณาว่า ทุกคำของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า สามารถที่จะทำให้คนที่ไม่เคยเข้าใจอะไรเลย เป็นผู้ที่เข้าใจความจริงขึ้นและปัญญานั้น
นั้นก็จะเป็นสังขารขั้นค่อยๆปรุงแต่งให้ความคิด การกระทำในชีวิตประจำวัน เป็นไปในทางที่ถูกต้อง
ดีงามทั้งหมด และที่สำคัญถ้าเห็นประโยชน์สูงสุดของพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็น
ผู้ตรงและจริงใจ แต่ละคนก็จะมีคามมั่นคงไม่หวั่นไหวในการที่จะทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อไป เป็น
ประโยชน์ทั้งกับตนเองและผู้อื่น เพราะฉะนั้นการมีโอกาสได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมสะสม
ความเข้าใจถูกเห็นถูกไปที่ละเล็กทีละน้อย จึงเป็นขณะที่มีค่าที่สุดในชีวิต เป็นที่พึงทั้งในชาตินี้และ
สะสมเป็นที่พึงที่ต่อไปในภายหน้าด้วย เป็นประโยชน์เกื้อกูลโดยตลอด.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗]